

Lausunto Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta

Kunnanhallitus 21.08.2023 § 210
481/10.00.00/2023

Valmistelija yleiskaavoittaja Sini Suontausta

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä on pyytänyt lausuntoja Rakennesuunnitelma 2040+ luonnoksesta kaupunkiseudun kunnilta ja sidosryhmiltä.

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ tarkastelee kaupunkiseutua toiminnallisena kokonaisuutena. Kaupunkiseudun rakennesuunnitelmalla on useita tehtäviä. Se on kuntien yhteinen viesti asukkaille, yrityksille, sijoittajille ja valtiolle siitä, millaista kaupunkiseutua haluamme rakentaa.

Asiantuntijavalmistelun ja poliittisen ohjauksen lisäksi seudun asukkaat ovat osallistuneet päivitykseen. Myös elinkeinoelämän asiantuntijuutta on hyödynnetty valmistelussa. Kuntien valtuustojen hyväksyttyä rakennesuunnitelman 2040+ käynnistyy valtion ja kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2027 valmistelu.

Suunnitelman tavoitteet kytkeytyvät kolmeen kestävyYTEEN – ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN. Ratkaisuja kuvataan kolmella teemakartalla: Arki (lumoava arki), Rakenne (fiksi kasvu) sekä Elinkeinot ja yhteydet (maailmalle avoin) ja niiden perusteluista. Arjen kartta esittää seudullisesti merkittävät keskukset, kestävä liikumisen, palvelujen sijoittumisen ja seudun sini-vihreän verkoston. Rakenteen kartta kuvaa kasvun kohdentumisen, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyn sekä vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeen. Elinkeinot ja yhteydet -kartalla tarkastellaan seudullisesti merkittävät yritysalueet, työpaikkakeskittymien painopisteet sekä kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus ja liikenneyhteydet. Lopuksi esitetään koostekartta keskeisimmistä painotuksista. Kartat ovat yleispiirteisiä ja nojaavat aiemmin hyväksytyihin rakennesuunnitelmiin. Niiden tarkoitus on korostaa ajankohtaisia teemoja, jotka kaipaavat erityistä huomiota.

Lempäälän lausunto

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+ luonnos määrittelee asetettujen tavoitteiden mukaisesti hyvin nykytilannekuvan sekä esittää ansiokkaasti tulevaisuuden ratkaisuja ja jatkotoimenpiteitä, joiden avulla kaupunkiseudun aktiivinen kehittäminen on mahdollista tulevaisuudessa.

Lempäälän kunta näkee kuitenkin tarpeelliseksi tarkastella vielä muutamaa asiaa, joilla on vaikutusta koko kaupunkiseudun tulevaisuuden kehitykselle, ennen kuin rakennesuunnitelma 2040+ viedään hyväksymiskäsittelyyn.

Arki

Rakennesuunnitelmassa on osoitettu keskusten välinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistykseen verkosto, jossa ekologiset ja virkistykseen laatuikätyvät erotellaan toisistaan. Viherrakenteen kehittämisen laadullinen tavoite on seudun keskusten kytkeminen toisiinsa virkistys- ja ekologisilla yhteyksillä. Lempäälä pitää tärkeänä huomioida, että rakennesuunnitelma on kuntien yhteinen vapaaehtoinen suunnitteluväline,

ja jotta siihen voidaan sitoutua, se ei voi olla ristiriidassa oikeusvaikutteisten kaavojen kanssa. Varsinaisen kunnan rakenteen sisällä tapahtuvien ekologisten ja virkistysreittien suunnittelu on tehtävä asemakaavoituksella, koska nyt esitetyllä rakennesuunnitelman tarkkuustasolla tullaan haastaviin kysymyksiin ja mahdollisiin ristiriitoihin voimassa olevien oikeusvaikutteisten kaavojen kanssa. Ekologisen, vapaa-ajan ja virkistysverkoston suunnittelussa rakennesuunnitelmatasolla on syytä painottaa yhteistä tahtotilaa edellyttäviä kuntarajoja ylittäviä verkoston osia sekä isojen väylien estevaikutusta vähentäviä toimenpiteitä.

Elinkeinot ja yhteydet

Päärata kytkee koko seudun pääkaupunkiseutuun ja kasvukäytävään, ja sen kehittäminen ja lisäraiteet ovat edellytys sille, jotta saadaan jo hyvin ruuhkaiselle radanosalle mahtumaan uusia asemia ja lisää liikennettä. Nyt Elinkeinot ja yhteydet -kartalla on osoitettu olemassa oleva lähijunaliikenne -yhteys pääradalle ja kehittyvä lähijunaliikenne -yhteyksiä järjestelyratapihalle ja oikoradalle, vaikka tämä ei taida olla edes tavoitteena. Nuolimerkinnoin on rakennesuunnitelman ulkoreunoilla pois päin rakennesuunnitelman alueesta osoitettu kehitettävät valtakunnalliset ratayhteydet. Merkinnöistä saa helposti sellaisen kuvan, että nykyistä päärataa Lempäälän kohdalla ei tarvitsisi ollenkaan kehittää ja että se palvelisi jo nyt hyvin lähijunaliikennettä, mikä ei pidä paikkansa. Pääradan kehittämistarve, niin lähijunaliikenteen kuin muunkin junaliikenteen osalta, tulisi osoittaa selkeästi rakennesuunnitelman kartoilla.

Rakennesuunnitelman yksi tavoitteista on ollut vastata teollisuuden tilatarpeisiin kaupunkiseudulla. Lempäälässä tarkastellut työpaikka-alueet Marjamäessä ja Tikinmaalla eivät kuitenkaan ole päässeet rakennesuunnitelmaan, vaikka ovat maakuntakaavan mukaisia työpaikka-alueita ja tarkasteltu Suurteollisuuden tilaa vievät investoinnit -selvityksessä (Business Tampere). Maakuntakaavan ratkaisut tulee toimia rakennesuunnitelman pohjana ja sen mukaiset työpaikka-alueet tulee olla mukana myös rakennesuunnitelmassa teollisuuden ja työpaikkatoimintojen alueina.

Tämä pykälä tarkistetaan kokouksessa.

Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 1 §:n kunnanhallitus vastaa kaavoituksesta ja kunnan edunvalvonnasta ja on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: kaavoituspäällikkö Teija Mäkelä, 044 4863418, teija.makela@lempaala.fi ja yleiskaavoittaja Sini Suontausta, 041 7302523, sini.suontausta@lempaala.fi

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta.
Käsittely	Keskustelun kuluessa Anita Huhtala esitti, että lausuntoon tehdään seuraava lisäys: ”Yritysalueiden suunnittelussa on ensisijaisesti nojattava olemassa olevaan infraan ja varauduttava myös siihen, ettei valtatie 3:n oikaisua välttämättä toteuteta. Pirkkalan ja Lempäälän välisen yritysalueen kaavoituksessa on huomioitava ekologinen verkosto ja seudun asukkaiden virkistysmahdollisuudet rakennesuunnitelmaa laajempina.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty yksi muutosehdotus, mutta sitä ei ole kannatettu, joten se raukeaa kannattamattomana. Puheenjohtaja totesi, että kunnanhallituksen päätökseksi on tullut pohjaehdotus.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Tiedoksi

Tampereen kaupunkiseutu (kirjaamo@tampereenseutu.fi),
yhdyskuntalautakunta, yhdyskuntajohtaja, projektijohtaja,
kaavoituspäällikkö, yleiskaavoittaja